

भीमेश्वर नगरपालिका

चरिकोट, दोलखा,
बागमती प्रदेश, नेपाल।

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट वक्तव्य

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

- स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनपश्चात् उपप्रमुखको भूमिकाबाट यस गरिमामय सभामा नगरपालिकाको पहिलो बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु। यो गौरवपूर्ण अवसर प्रदान गर्नु भएकोमा सम्पूर्ण नगरवासी महानुभावहरू प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु। देशलाई सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको युगसम्म ल्याउने क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात तथा अज्ञात सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।
- नेपाल सरकारको 'समृद्ध नेपाल; सुखी नेपाली' को दीर्घकालीन सोच हासिल गर्नका लागि आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट परिलक्षित गरिएको छ। बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानमा निर्दिष्ट राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, दिगो विकास लक्ष्य, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं आवधिक योजना, बागमती प्रदेशको पहिलो आवधिक योजना, नेपाल सरकार र बागमती प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, भीमेश्वर नगरपालिकाको नगर बृहत् योजना-२०७७ र भीमेश्वर नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि भीमेश्वर नगरपालिकाको नगरसभाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमलाई मुल आधार मानिएको छ। यो बजेट कार्यान्वयनबाट 'समृद्ध भीमेश्वर; पौरखी भीमेश्वरवासी' को नारा फलीभूत बनाउन सहयोग मिल्ने अपेक्षा लिइएको छ।
- यस बजेटको कार्यान्वयनबाट यस नगरपालिकामा समृद्धिको गति बढ्ने महसुस गरेको छु। जनप्रतिनिधिहरूको समन्वय, नगरवासीको सहयोग, विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायको साभेदारी एवम् नगरिक समाजको सद्भावबाट नगरपालिकाको विकास निर्माण कार्यमा गतिशीलता प्रदान हुने अनुभूति गरेको छु।
- स्थानीय सरकार सञ्चालनको अनुभव र नगरवासीका तर्फबाट विभिन्न समय र स्वरूपमा प्राप्त सुझावका आधारमा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तयार गरिएको छ। बजेट तयार गर्दा मूलतः नीति तथा कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका मार्गदर्शनका आधारमा बजेटको सिद्धान्त र प्राथमिकतामा रही भीमेश्वर नगरपालिकाको समृद्धि र दीगो विकासका लक्ष्य प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी प्रवाह गरिएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

- अब म गत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ र आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को संक्षिप्त वित्तीय विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।

६. आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा भीमेश्वर सञ्चित कोषबाट खर्च हुने गरी कुल ९४ करोड ५३ लाख १७ हजार २ सय ७० रुपैयाँ बजेट विनियोजन भएकोमा ८० करोड ५१ लाख ४५ हजार १ सय ७२ रुपैयाँ अर्थात कुल विनियोजित बजेटको ८५.१७ प्रतिशत खर्च भएको थियो ।
७. सोही आर्थिक वर्षमा चालुतर्फ ४० करोड ४५ लाख ६६ हजार ६ सय २० बिस रुपैयाँ विनियोजित भएकोमा ३७ करोड ६५ लाख ९१ हजार १ सय २३ रुपैयाँ अर्थात ९३.०९ प्रतिशत खर्च भएको थियो । त्यसै गरी पुँजीगततर्फ ५३ करोड ९२ लाख ५० हजार ६ सय ५० रुपैयाँ विनियोजित भएकोमा ४२ करोड ७९ लाख ३९ हजार २ सय ५३ रुपैयाँ अर्थात ७९.३६ प्रतिशत खर्च भएको थियो । साथै वित्तीय व्यवस्थापनतर्फ १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएकोमा ६ लाख १४ हजार ७ सय ९५ रुपैयाँ अर्थात ४०.९९ प्रतिशत खर्च भएको थियो ।
८. चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा भीमेश्वर सञ्चित कोषबाट खर्च हुने गरी कुल रकम ९२ करोड ३६ लाख २० हजार २ सय ३८ रुपैयाँ विनियोजन भएकोमा हालसम्म ६३ करोड १४ लाख ३७ हजार ३ सय ८ रुपैयाँ अर्थात कुल विनियोजित बजेटको ६८.३६ प्रतिशत खर्च भएको छ ।
९. यसै आर्थिक वर्षमा चालुतर्फ ४४ करोड २५ लाख ८७ हजार ५ सय रुपैयाँ विनियोजित भएकोमा ३१ करोड ७९ लाख १ हजार ४३ रुपैयाँ अर्थात ७१.८३ प्रतिशत खर्च भएको छ भने पुँजीगततर्फ ४७ करोड ९५ लाख ३२ हजार ७ सय ३८ रुपैयाँ विनियोजित भएकोमा ३१ करोड २५ लाख ९१ हजार १ सय ३७ रुपैयाँ अर्थात ६५.१९ प्रतिशत खर्च भएको छ । त्यसैगरी वित्तीय व्यवस्थापनतर्फ १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएकोमा ९ लाख ४५ हजार १ सय २८ रुपैयाँ अर्थात ६३.०१ प्रतिशत खर्च भएको छ । बाँकी बजेटअन्तर्गतको कार्यक्रम/आयोजनाहरू सम्पन्न भई भुक्तानी र कार्यान्वयनको क्रममा रहेका छन् ।
१०. गत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा सङ्घीय सरकारको समानीकरण, सशर्त, विशेष र समपूरक अनुदानहरूतर्फ ६२ करोड ६९ लाख १९ हजार २ सय ७० रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा ५५ करोड ७६ लाख ०५ हजार ७ सय १३ रुपैयाँ अर्थात ८८.९४ प्रतिशत प्राप्त एवम् निकास कायम भएको थियो । बागमती प्रदेश सरकारको समानीकरण, सशर्त, विशेष र समपूरक अनुदानतर्फ ८ करोड ६९ हजार रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा ७ करोड २७ लाख २० हजार २ सय ३० रुपैयाँ अर्थात ९०.८२ प्रतिशत अनुदान प्राप्त एवम् निकास कायम भएको थियो । त्यसैगरी सङ्घीय र प्रदेश राजस्व बाँटफाँटतर्फ १३ करोड २८ लाख ७२ हजार ३ सय ५० रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा १२ करोड ७४ लाख ४ हजार ९ सय ५७ रुपैयाँ अर्थात ९५.८९ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो ।
११. चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा सङ्घीय सरकारको समानीकरण, सशर्त र समपूरक अनुदानहरूतर्फ ५७ करोड ३० लाख १४ हजार रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा २०७९ जेठ मसान्तसम्म ५६ करोड ६७ लाख ६४ हजार रुपैयाँ अर्थात ९८.९१ प्रतिशत प्राप्त भएको छ भने बागमती प्रदेश सरकारको समानीकरण, सशर्त र समपूरक अनुदानहरूतर्फ १० करोड ४३ लाख २७ हजार रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा २०७९ जेठ मसान्तसम्म ८ करोड ९३ लाख २७ हजार रुपैयाँ अर्थात ८५.६२ प्रतिशत अनुदान प्राप्त भएको छ । त्यसैगरी सङ्घीय र प्रदेश राजस्व बाँटफाँटतर्फ १३ करोड ८५ लाख २६ हजार ५ सय १८ रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा २०७८ जेठ मसान्तसम्म १० करोड ९८ लाख ४९ हजार ४ सय ८ रुपैयाँ अर्थात ७९.३० प्रतिशत प्राप्त भएको छ ।

१२. नगरपालिकामा गत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा २ करोड ५० लाख रुपैयाँ आन्तरिक आय सङ्कलनको अनुमान गरिएकोमा रु. २ करोड १४ लाख ८० हजार ८ सय ५४ रुपैयाँ अर्थात वार्षिक अनुमानको तुलनामा ८५.९२ प्रतिशत आन्तरिक आय सङ्कलन भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ का लागि २ करोड ७५ लाख रुपैयाँ आन्तरिक आय सङ्कलनको अनुमान गरिएकोमा २०७९ जेठ मसान्त सम्म १ करोड ४९ लाख ३६ हजार ६ सय ९२ रुपैयाँ अर्थात अनुमानित आयको ५४.३१ प्रतिशत आन्तरिक आय सङ्कलन भएको छ । जनसहभागितामार्फत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा ६१ लाख रुपैयाँ प्राप्त भएको थियो भने आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ का लागि २०७९ जेठ मसान्तसम्म ६४ लाख ५२ हजार ७ सय २० रुपैयाँ प्राप्त भएको छ ।
१३. नेपालको संविधानबमोजिम नगरपालिकाले लगाउने कर, दस्तुर तथा शुल्कलगायतका राजस्वको दरलाई वैज्ञानिक बनाई त्यसको आधार र दायराहरूलाई विस्तार गर्न स्थानीय सरकारको वित्तीय अधिकार क्षेत्रभित्रका कर, सेवाशुल्क, दस्तुर र बिक्रीको आधार र दायरा अभ्र फराकिलो, सहज र सरलीकृत गर्दै प्रगतिशील राजस्व प्रणाली अवलम्बन गरिएको छ । करदाताहरूको कर तिर्ने क्षमतालाई ध्यानमा राख्दै करको दरहरू निर्धारण गरिएको छ । करका दरमा सामान्य वृद्धि गरी नगरपालिकाको राजस्व सङ्कलनलाई प्रविधिमैत्री बनाउन प्रस्ताव गरिएको छ । करदाताको उत्साहजनक सहभागितामा कर सङ्कलन गर्न करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने योजना बनाइएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

१४. अब म आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तर्जुमा गर्दा अपनाइएको प्रक्रिया र बजेटका उद्देश्य एवम् प्राथमिकतालाई संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु । आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि भीमेश्वर नगरपालिकाले पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी गरी वडागत रूपमा बजेटको सीमा र मार्गदर्शन पठाएको र सोही मार्गदर्शनमा उल्लेखित प्रक्रिया र कार्यतालिका अनुसार वडास्तरमा विषयगत समितिहरूको सहभागितामा योजना तर्जुमा गरिएको छ । प्रचलित कानुनी व्यवस्थाअनुसार योजना तर्जुमाका सात चरण र तेइस क्रियाकलापलाई पालना गरी बजेट तयार गरिएको छ । बजेटलाई सहभागितामूलक बनाउन सरोकारवालहरूसँग छलफल गरिएको छ ।
१५. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।
- (क) जैविक कृषि, पर्यटन र दिगो पूर्वाधार : शिक्षा, स्वास्थ्य र संस्कृतिले समृद्ध भीमेश्वर भन्ने नगरको दूरदृष्टि हासिल गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
 - (ख) नगरको दीर्घकालीन लक्ष्य र अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न आर्थिक सामाजिक रूपान्तरणकारी कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ग) दिगो विकास लक्ष्य पूरा गर्न सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू छनौटमा प्राथमिकता दिने,
 - (घ) उपलब्ध स्रोत साधन, अवसर र दक्षताको उच्चतम उपयोग र न्यायिक वितरण गर्ने,
 - (ङ) नगरपालिकाभित्र विकासका दिगो आधारहरू तयार गरी नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,

- (च) आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक संरचनामा गुणात्मक सुधार गर्दै नगरको समृद्धि हासिल गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
- (छ) आर्थिक सामाजिक उत्थानशील अर्थतन्त्र विकास गर्ने,
१६. बजेटको उद्देश्य हासिल गर्न आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेटका प्राथमिकता निम्नानुसार प्रस्तुत गरेको छु ।
- (क) उत्थानशील अर्थतन्त्र विकास र रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि कृषिक्षेत्रमा आधुनिकीकरण र व्यावसायिक पशुपालनमा जोड दिने,
- (ख) गुणस्तरीय र सहज पहुँचयोग्य स्वास्थ्य सेवा वितरणलाई सुनिश्चित गर्ने,
- (ग) शैक्षिक गुणस्तर सुधार, सिकाई उत्प्रेरणा जगाउने, भीमेश्वर नगरपालिकालाई जिल्लाकै शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने र बालमैत्री नगरलाई निरन्तरता दिने,
- (घ) भीमेश्वर नगरपालिका भित्रका सांस्कृतिक धरोहरको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, साहसिक र मनोरञ्जनात्मक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने,
- (ङ) भीमेश्वर औद्योगिक ग्रामको स्थापना सञ्चालन, उद्यमशीलताको विकास र ठूला उद्योगका लागि लगानीमैत्री वातावरण बनाउँदै उत्पादनमूलक रोजगारी सिर्जना गर्ने,
- (च) सुरक्षित र दिगो सडक पूर्वाधार निर्माण र स्तरोन्नति गर्ने, व्यवस्थित आवास र भवन निर्माण गर्ने, सिँचाई र खानेपानी सुविधा विस्तार गर्ने र वडागत रूपमा खेलकुदका पूर्वाधारहरू निर्माणलाई निरन्तरता दिने । निर्माणाधीन ठुला भौतिक पूर्वाधारका आयोजनाहरू सम्पन्न गर्ने,
- (छ) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका कार्यक्रमहरूलाई नगर विकासमा मूल प्रवाहीकरण गर्ने,
- (ज) जैविक विविधता संरक्षण गर्दै वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने र विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्ने,
- (झ) संस्थागत सुदृढीकरण र सुशासन कायम गर्दै सेवाप्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१७. अब म आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा नगरभित्र सञ्चालन हुने सेवा र कार्यहरूका लागि बजेटको प्रस्ताव गर्न अनुमति चाहान्छु ।
१८. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा नगरपालिकाको सार्वजनिक सेवा र विकास निर्माण कार्यहरूका लागि ९० करोड ७० हजार रुपैयाँ बजेट विनियोजनको प्रस्ताव गर्दछु ।
१९. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रस्तावित बजेटमध्ये विकासका विषयगत क्षेत्रको रूपमा हेर्दा ६ करोड ६८ लाख रुपैयाँ (७.४२ प्रतिशत) आर्थिक विकासमा, ३५ करोड १५ लाख २३ हजार रुपैयाँ (३९.०६ प्रतिशत) सामाजिक विकासमा, ३४ करोड ३१ लाख २३ हजार रुपैयाँ (३८.१२ प्रतिशत) भौतिक पूर्वाधार विकासमा, ३ करोड १ लाख ६२ हजार रुपैयाँ (३.३५ प्रतिशत) सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रमा र १० करोड ८४ लाख ६२ हजार रुपैयाँ (१२.०५ प्रतिशत) कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा

विनियोजनको प्रस्ताव गरिएको छ ।

२०. अब म उल्लिखित विकासका विषयगत क्षेत्रअन्तर्गतका उपक्षेत्रहरूको प्रस्तावित प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू र सोका लागि विनियोजित प्रस्तावित बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
२१. **कृषि : व्यावसायिक कृषि, आधुनिक प्रविधि; कृषिमा लगानी नगरको समृद्धि** भन्ने सोचका साथ उन्नत कृषि किसानको समृद्धिको लागि कृषिमा आत्मनिर्भरता र व्यावसायीकरणका लागि कृषिमा विशिष्टीकरण र आधुनिकीकरणको नीतिअनुरूप कृषि औजार तथा उपकरणमा साभेदारी गर्ने, सामूहिक तथा एकीकृत खेती पद्धतिका लागि प्रोत्साहन गरी कृषि पकेटक्षेत्र विकास गर्ने, बाली संरक्षण गर्ने, कृषि बजारीकरणका लागि कृषि उपज सङ्कलन, भण्डारण र प्रशोधन कार्य गर्नुको साथै हाटबजारको व्यवस्थापन गर्ने, कृषि उत्पादनको ढुवानीका लागि कृषि एम्बुलेन्सको अवधारणा अगाडि बढाउने, प्राङ्गारिक कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने, कृषि बिमा गरी यस क्षेत्रको जोखिम व्यवस्थापन गर्ने, कृषि फर्म दर्ता र सञ्चालनका लागि प्रोत्साहन गर्ने, कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न लगानी र उत्पादनको मापदण्डमा आधारित भई सहयोग तथा अनुदानका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु । **‘बाँझो जग्गा फुटाऔँ, खेती लगाऔँ’** भन्ने अभियानका साथ कृषिलाई प्रवर्द्धन गर्न । किसानसँग किसानको सहकार्यमा भीमेश्वर नगर भन्ने अभियानका साथ किसानहरुबिचको सञ्जालीकरण गर्ने, कृषि प्राविधिक विद्यालयसँग समन्वय र सहकार्य गरी कृषिक्षेत्रको प्राविधिक जनशक्ति परिचालन गर्ने, फूलमाला उत्पादनमा प्रोत्साहन कार्यक्रममार्फत नागरिकको जीविकोपार्जनमा सहयोग पुऱ्याउन बजेट विनियोजन गरेको छु । माथिका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कृषि क्षेत्रतर्फ रु. २ करोड ८२ लाख ५० हजार (३.१४ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२२. **पशुविकास** : व्यावसायिक पशुपालनलाई प्रोत्साहन गर्न मापदण्डमा आधारित रही लगानी र उत्पादनको आधारमा अनुदान र सहयोग प्रदान गर्ने, पशुपालनको पकेट क्षेत्र/उपक्षेत्र निर्धारण गरी व्यावसायिक पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, पशुस्वास्थ्य जनशक्ति थप गरी तोकिएका पशुस्वास्थ्य सेवाहरू कृषकको गोठखोरमा नै निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउने, समूह बनाई युवालाई पशुपालन क्षेत्रमा उत्प्रेरित गर्ने, अन्डा मासुको क्षेत्रमा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने, विशेषगरी दुध उत्पादनलाई प्रमुख पशुजन्य उत्पादनको प्राथमिकतामा राख्ने र याक तथा चौरी प्रजनन कार्यक्रम जस्ता क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु । पशुपालन क्षेत्रतर्फ रु. १ करोड ३५ लाख (१.५० प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२३. **सिंचाई** : कुलो सिंचाई, थोपा सिंचाई र पोखरी सिंचाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सिंचित क्षेत्र विस्तार गर्न, सिंचाईलाई कृषि क्षेत्रको आधारशीलाको रूपमा विकास गर्न ठुला सिंचाई आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सङ्घ र प्रदेश सरकारसँगको समन्वय तथा साभेदारीमा सञ्चालन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । सिंचाई क्षेत्रतर्फ रु. ७० लाख ५० हजार (०.७८ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२४. **पर्यटन** : **‘पर्यटक हाम्रा पाहुना : नगर समृद्धिको गहना’** भन्ने मूल मर्मलाई आत्मसात् गर्दै धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक र साहसिक पर्यटनको विकास गन्तव्यको रूपमा यस नगरपालिकालाई विकास गर्ने, पर्यटनमार्फत आर्थिक वृद्धि र रोजगारी सिर्जना गर्ने, पर्यटन गुरुयोजना तयार गर्ने, भीमेश्वर नगरपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, सूचना प्रविधि एवम् सूचना केन्द्रमार्फत प्रचार प्रसार गर्ने, पर्यटन पूर्वाधार निर्माण तथा विकास गर्ने जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । **‘आस्थासँग जोडौँ सम्पदालाई; पदमार्ग खोलौँ पर्यटकलाई’** भन्ने नाराका साथ विभिन्न

संस्कृति र परम्परासँग सम्बन्धित सास्कृतिक प्रदर्शनी र धार्मिक तथा पर्यटकीय पदमार्ग निर्माणको कार्य सञ्चालन गर्ने, पर्यटकलाई आकर्षित गर्न मेला तथा महोत्सव आयोजना गर्ने, स्काई वाक, बन्जिजम्प जस्ता साहसिक खेल निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने, रातमा पर्यटकका लागि सुरक्षित सहर बनाउनका निम्ति पर्याप्त मात्रामा सोलार सडक बत्ती, सिसी क्यामरा जडान गर्ने जस्ता क्रियाकलापका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । डाइडुडे डाँडामा निर्माणाधीन अन्तर्राष्ट्रिय चलचित्र नगरी निर्माणको कार्यलाई प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँगको साभेदारीमा निरन्तरता दिइने छ । पर्यटन क्षेत्रतर्फ रु. २ करोड ९२ लाख ७५ हजार (३.२५ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२५. **उद्योग, वाणिज्य र रोजगारी** : 'रोकौं विदेश जान; खोलौं आफ्नै कारखाना' भन्ने नारालाई सार्थक गराउन सार्वजनिक निजी साभेदारी लगानीमा सम्भावित उद्यमीहरूको पहिचान गरी उद्यमशीलता विकासका लागि उद्यमशीलता सम्मेलन आयोजना गर्ने, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका नगरवासीहरूलाई विदेशमा सिकेको सिपलाई उपयोग गरी उत्पादनमूलक कार्य गर्न सहयोग पुऱ्याइने, युवा रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । व्यवसाय सुरु गर्नका लागि सिप र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने, नगरपालिकाको वडा नं. ७ भुलभुलेमा निर्माणाधीन औद्योगिक ग्रामको निर्माण कार्यसम्पन्न गरी औद्योगिक वातावरण र अवसरको सिर्जना गर्ने, गरिबी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र सहरी शासकीय क्षमता विकास कार्यक्रममार्फत रोजगारी सिर्जना र पूर्वाधार विकास गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु । नगरवासीका लागि उपभोग्य वस्तु नियमित आपूर्ति गराउन र अभाव हुन नदिन सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गर्ने, नियमित बजार अनुगमन गरी आवश्यक सुधार गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु । उद्योग, वाणिज्य र रोजगार क्षेत्रतर्फ रु. ३ करोड ६ लाख (३.४० प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२६. **सहकारी र वित्तीय संस्था** : सहकारी क्षेत्रको बहुआयमिक योगदानलाई उच्च कदर गर्दै सहकारीसँगको साभेदारीमा नगरवासीको आय वृद्धि गर्ने र सार्वजनिक-सहकारी-समुदाय साभेदारी नमुनामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, लक्षित वर्गहरूका लागि बैङ्क तथा अन्य वित्तीय संस्थाहरूबाट सहूलियत कर्जा प्रदानका लागि सहकार्य र समन्वय गर्ने, सहकारीहरूको क्षमता विकास र नियमित अनुगमन जस्ता क्रियाकलापका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु । सहकारी र वित्तीय संस्था क्षेत्रतर्फ रु. ३४ लाख (०.३८ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२७. **शिक्षा** : 'नगरवासीको एउटै इच्छा; जीवनोपयोगी र व्यावहारिक आत्मनिर्भर शिक्षा' भन्ने नारालाई आत्मसात् गरी सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्ने, प्रविधिमा आधारित शिक्षण विधि अवलम्बन गर्ने, विद्यालय पूर्वाधार, बालमैत्री पूर्वाधार र शैक्षिक सामग्री व्यवस्था गर्ने, सिपमूलक, आयमूलक, प्राविधिक, व्यावसायिक र समावेशी शिक्षा जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, बाल विकास केन्द्रका शिक्षक र विद्यालय सहायक कर्मचारीलाई प्रोत्साहन गर्ने, चिकित्साशास्त्रमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने जस्ता कार्यक्रमको लागि रु. २५ करोड ५१ लाख १४ हजार (२८.३४ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२८. **स्वास्थ्य** : नगरवासीलाई स्वस्थ बनाउन सर्वसुलभ, भरपर्दो र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने र स्वास्थ्य सेवामा सबै नगरवासीको पहुँच सुनिश्चित गर्ने नीतिअनुरूप सुनौला हजार दिनका आमा र बच्चाको पोषणमा सुधार, संस्थागत सुत्केरी र समयमा नै जन्म दर्तालाई प्रोत्साहन, नवजात शिशुको स्वास्थ्य

अवस्थाको अनुगमन, स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सुधार गर्ने, स्वास्थ्य चौकीहरूमा आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरू र औषधीको व्यवस्था गर्ने, जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य परीक्षण, सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू मार्फत समुदायस्तरमा प्रभावकारी सेवा पुऱ्याउने, विपन्न तथा गरिब नगरवासीका लागि स्वास्थ्यमा पहुँच सुनिश्चित गर्न आपतकालीन उपचार कोषको स्थापना, स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम, निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण शिविर सञ्चालन, स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्रतिकारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, उपचारात्मक र निरोधात्मक कार्यक्रमहरूको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु । स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि कुल रु. ५ करोड ७४ लाख ८३ हजार (६.३९ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२९. **खानेपानी सरसफाइ** : खानेपानी तथा सरसफाइलाई आधारभूत सेवाको रूपमा लिइने छ । सहरी क्षेत्रमा सहरी खानेपानी आयोजना र ग्रामीण क्षेत्रमा वडास्तरीय खानेपानी आयोजनामार्फत खानेपानीको दीर्घकालीन व्यवस्थापन गरिने नीतिअनुरूप क्रमागत खानेपानी आयोजनाहरूको पूर्णता र नयाँ खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन, सरसफाइ प्रवर्द्धन, सहरी फोहोरलाई स्रोतमा नै छुट्ट्याई निर्माणाधीन सरसफाइ केन्द्रबाट फोहोरमैलाको वर्गीकरण, प्रशोधन र प्राङ्गारिक मल उत्पादन गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन र चरिकोट बजारमा ढल व्यवस्थापनको लागि रु. १ करोड ३९ लाख ३० हजार (१.५५ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३०. **भाषा संस्कृति तथा ललितकला संरक्षण र प्रवर्द्धन** : ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक नगरी द्वालखा लगायत भीमेश्वरको सम्पदा बस्ती विकास र अन्य सांस्कृतिक पुरातात्विक विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी विस्तृत कार्ययोजनाका आधारमा भाषा, लिपि, कला, संस्कृति, सम्पदा, धार्मिक स्थल आदि सांस्कृतिक धरोहरहरूको संरक्षण गर्ने नीति अनुरूप मठमन्दिरहरूको व्यवस्थित रूपमा व्यवस्थापन, आदिवासी, जनजाति र दलित समुदायहरूको परम्परागत सिप र कलाको संरक्षण र संवर्द्धन, स्थानीय मठ, मन्दिर, गुम्बा, चाडपर्व र जात्राको जर्गेना तथा संवर्द्धन, भानु-विद्यापति साहित्य प्रतिष्ठानमार्फत नेपाली, मैथिली र अन्य स्थानीय भाषाको प्रवर्द्धन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. २४ लाख (०.२७ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३१. **खेलकुद तथा मनोरञ्जन** : खेलकुद मार्फत नगरपालिकाको पहिचान स्थापित गर्ने नीति अनुरूप 'एक वडा एक खेल मैदान' निर्माणलाई निरन्तरता, खेलाडीलाई प्रशिक्षण, क्षमता विकास र प्रोत्साहन, खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन र 'एक वडा एक पार्क' निर्माणलाई निरन्तरता दिन बजेट व्यवस्था गरेको छु । खेलकुद तथा मनोरञ्जनतर्फ रु. ७९ लाख ५ हजार (०.७७ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३२. **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण** : लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको मर्मलाई आत्मसात् गर्दै महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका लक्षित वर्गहरूको आर्थिक सामाजिक सशक्तीकरण, मूल प्रवाहीकरण र सचेतीकरण गर्ने नीतिअनुरूप अन्तरजातीय विवाह गर्ने दम्पतीलाई प्रोत्साहन, हिंसा विरुद्धको १६ दिवसीय अभियान लगायतका अन्य दिवस समारोह सञ्चालन, लक्षित वर्गको सिप तथा क्षमता विकास, आयआर्जन र सहयोग, हिंसापीडित महिलाको सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण जस्ता कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणतर्फ रु. १ करोड ५६ लाख ९१ हजार (१.७४ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३३. **जेष्ठ नागरिक** : जेष्ठ नागरिकप्रति सम्मान गर्दै 'एक वडा एक जेष्ठ नागरिक आरोग्य केन्द्र' स्थापना र सञ्चालन गर्ने, जेष्ठ नागरिकको घरदैलोमा पुगी नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने, जेष्ठ नागरिकहरूको अनुभव र सिकाइलाई पुस्ता हस्तान्तरण 'अर्ति पुर्खाको' जस्ता कार्यक्रमहरूको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
३४. **बालबालिका** : बालमैत्री नगर दिगोपनाका लागि रणनीति तथा लगानी योजनाअनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अभिभावक गुमाएका बालबालिकाहरूलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्न, बाल विवाह न्यूनीकरण, बालश्रम मुक्त र पोषणमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न, सडकटमा परेका बालबालिकाहरूलाई संरक्षण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

३५. **सडक तथा पुल** : विकासको मुख्य मेरुदण्डको रूपमा रहेको सडकको विस्तार गर्न सडकहरूको सूचना विवरण तयार गर्ने, नामाङ्कन गर्ने, नगर सडक दीर्घकालीन योजना तयार गर्ने, नगर सडक गुर्योजना तर्जुमा गर्ने, मुख्य सडकहरूलाई बाह्रै महिना सञ्चालनमा ल्याउने गरी कालोपत्रेसम्मको स्तरोन्नति गर्ने, सडकको दायाँ बायाँ वृक्षारोपणलाई प्रोत्साहन गर्ने, वातावरणमैत्री हरियाली सडक निर्माण गर्ने, सडक संरचना संरक्षणका लागि नाला निर्माण गर्ने, सडक निर्माण मापदण्ड कडाइका साथ लागु गर्ने र सुरक्षित सडक निर्माण गर्ने, उपयुक्त स्थानमा सवारी बिसौनी निर्धारण गर्ने, सडकले चर्चेको जग्गाको लगत कट्टा गर्ने, बसपार्कका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्ने, वडा कार्यालयहरू जोडने सडकहरूको स्तरोन्नति तथा पुल निर्माण गर्ने र भीमेश्वर नगर सडक रोजगार कार्यक्रम मार्फत नियमित मर्मत सम्भारको व्यवस्था गर्ने जस्ता कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ । सडक तथा पुल तर्फ रु. ९ करोड ७ लाख ६७ हजार (१०.०८ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३६. **भवन तथा सहरी विकास** : व्यवस्थित आवास भवन निर्माणका लागि भवन संहिताको पूर्ण पालना गराउने र योजनावद्ध सहरी पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अनुरूप नक्सामा कार्यलाई सफ्टवेयरमार्फत अनलाइन प्रणालीमा जोडी डिजिटाइजेसन गर्ने, सहरी क्षेत्रमा सडक बत्ती व्यवस्था गर्ने, हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने, नगरवासीहरूको सक्रियतामा घरअगाडि वृक्षारोपण र सरसफाइ, सडक आसपासमा वृक्षारोपण, सहरी क्षेत्रमा सडक पेटी निर्माण, सहरी सौन्दर्य र स्वच्छ सहर अभियान सञ्चालन गर्ने, नगरपालिकाको वडा कार्यालय भवनहरू निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने, क्रमागत योजनाहरू भीमेश्वर रङ्गशाला र कबर्डहल जस्ता ठुला पूर्वाधार निर्माण आयोजनाहरूको निर्माण सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ । भीमेश्वर बहुउद्देश्यीय भवन निर्माणका निमित्त नगर विकास कोषसँगको सम्भौताअनुसार निर्माण सम्पन्न गर्ने, चरिकोट बजारक्षेत्रमा रहेको सवारी पार्किङ समस्यालाई सामधान गर्नका लागि बहुतले पार्किङ भवन निर्माणको अध्ययन गर्ने, जस्ता कार्यक्रमको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ । भवन तथा सहरी विकासतर्फ रु. २१ करोड ९३ लाख ८१ हजार (२४.३७ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३७. **ऊर्जा तथा जलविद्युत्** : आधुनिक ऊर्जा : उज्यालो भीमेश्वर नगरपालिका लाई मूर्तरूप दिन विभिन्न निकायसँगको सहकार्य साभेदारीमा वैकल्पिक ऊर्जाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । जलविद्युत् आयोजनाहरूको सम्भव्यता अध्ययन गरी लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गरी लगानीकर्ताहरूलाई आकर्षण गरिने छ । ऊर्जा विकासतर्फ

रु. १४ लाख (०.१६ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

३८. **सूचना तथा सञ्चार प्रविधि** : सूचना तथा सञ्चार र प्रविधि क्षेत्रलाई व्यवस्थित विकास गरी नगरवासीलाई सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रमा सहज पहुँच वृद्धि गर्ने नीतिअनुरूप अनलाइन घटना दर्तालाई निरन्तरता, राजस्व अनलाइन भुक्तानी प्रणालीको स्थापना, डिजिटल नगर पार्श्वचित्रको तथ्याङ्कलाई अद्यावधिक, नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, वडा कार्यालय लगायतमा इन्टरनेट जडान, आयोजना व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र योजना सफ्टवेयर प्रणाली विकास र कार्यान्वयन, साइबर अपराध न्यूनीकरणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन, स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूको प्रवर्द्धन गर्ने जस्ता कार्यक्रमको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ । सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको लागि रु. २८ लाख (०.३१ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३९. **वन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन** : 'वातावरणमैत्री दिगो पूर्वाधार; समृद्ध नगरको बलियो आधार' भन्ने नीतिलाई मूर्तरूप दिन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूको क्षमता विकास, वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन, जैविक विविधतायुक्त वन विकास, वन पैदावारमा आधारित व्यावसायिक खेती तथा उद्यम सञ्चालन, 'एक वडा, एक पुनर्भरण पोखरी निर्माण', जलवायु परिवर्तनका प्रतिकूल असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना बनाई पारिस्थितिकीय प्रणालीहरू संरक्षण गर्न बजेटको विनियोजन गरेको छ । वन वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनतर्फ बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
४०. **विपद् व्यवस्थापन** : नगरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिने नीतिअनुरूप वारुणयन्त्रलाई प्रभावकारी सञ्चालन, नदीकटान नियन्त्रण र पहिरो नियन्त्रण, विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषको प्रभावकारी परिचालन, पहिचान गरिएका खुला क्षेत्रमा पूर्वाधार विकास, वडा तहमा नै विपद् व्यवस्थापन बन्दोबस्तका सामग्रीहरू भण्डारण र वितरण, विपद् व्यवस्थापनमा समुदायमा आधारित प्रतिकार्य टोली परिचालन, आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको प्रभावकारी सञ्चालन, वर्षा तथा तापक्रम मापन केन्द्र स्थापना र टोल फ्रि नम्बर सेवा वा हटलाइन सेवालाई सुचारु गर्न र जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजनालाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ । विपद् व्यवस्थापनतर्फ रु. ३९ लाख (०.४३ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
४१. **सङ्गठन तथा संस्थागत क्षमता विकास र सुशासन** : स्थानीय सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन २०७७ अनुसार दरबन्दी यकिन तथा सङ्गठनात्मक संरचना अद्यावधिक, कर्मचारीहरूको कार्यविवरण यकिन र कार्यसम्पादन सम्भौता गरी कर्मचारीलाई कार्यसम्पादनमा जवाफदेही बनाइने छ । जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास, क्षमता विकास योजना अद्यावधिक, कर्मचारीहरूलाई योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा र बिमा कार्यक्रममा आबद्ध, कर्मचारी कल्याणकोषमा आवश्यक बजेट व्यवस्था, वडालाई प्रविधिमैत्री र नागरिकमैत्री बनाउन, नगरपालिकाको कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा तथा कार्यहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने पारिश्रमिक/सुविधा, मालसामान तथा सेवाको उपयोग, स्थिर सम्पत्तिको उपभोग खर्च र ब्याज, सेवा, शुल्क तथा बैङ्क कमिसनलगायतको कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्चहरूका लागि आवश्यक पर्ने रकम खर्च शिर्षक अनुसार विनियोजन गरिएको छ । यस क्षेत्रका कार्यहरूका लागि रु. ९ लाख ५० हजार (०.११ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छ ।
४२. **नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सामाजिक उत्तरदायित्व** : नगरपालिकाको सेवा प्रवाहमा सेवाग्राहीमैत्री र

प्रविधिमैत्री बनाई सुशासनको प्रत्याभूति दिने नीतिअनुरूप नगरवासीहरूलाई सेवा प्रवाह सम्बन्धमा सहज गुनासो गर्न सक्ने र यथाशीघ्र गुनासो सुनुवाई गर्ने संयन्त्र विकास गरी प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरिने छ । सार्वजनिक सेवालाई प्रभावकारी रूपमा प्रदान गर्न सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रमलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सामाजिक उत्तरदायित्व तर्फ रु. २१ लाख (०.२१ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

४३. **न्यायमा पहुँच र सामाजिक न्याय** : न्यायिक समितिबाट मुद्दा मामिलाहरूको सुनुवाई, सहजीकरण र फैसला गर्ने कार्य नियमित रूपमा गरिने छ । न्यायिक समितिका सबै गतिविधिहरूलाई डिजिटाइजेसन गरी अभिलेख राखिने छ । वडास्तरमा मेलमिलापकर्ताहरूमार्फत विवाद सहजीकरण गर्न, मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकास तथा प्रोत्साहनको लागि रु. १२ लाख ६२ हजार (०.१४ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४४. **आयोजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन** : नगरपालिकाबाट कार्यक्रम/आयोजनाको वार्षिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ । कार्यक्रम आयोजनाहरूको गुणस्तरको सुनिश्चितताका लागि नतिजामुखी अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन र कार्यक्रम आयोजनाहरूको आन्तरिक र बाह्य पक्षहरूबाट मूल्याङ्कनको व्यवस्था मिलाउन रु. ५० लाख (०.०१ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४५. **राजस्व परिचालन** : नगरपालिकाबाट आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्न स्थानीय सरकारको वित्तीय अधिकार क्षेत्रभित्रका कर, सेवाशुल्क, दस्तुर र बिक्रीको आधार र दायरा अझ फराकिलो, सहज र सरलीकृत गर्दै प्रगतिशील राजस्व प्रणाली अवलम्बन गरिने छ । करदाताहरूको कर तिर्ने क्षमता मध्यनजर गर्दै कर सहभागितामा उल्लेखनीय वृद्धि गराउन आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि करका दायराहरू फराकिलो पारिने छ । बढ्दो विकास खर्चलाई मध्यनजर गर्दै केही करका दरहरूमा सामान्य वृद्धि गरिने छ । करदाताको उत्साहजनक सहभागितामा कर सङ्कलन गर्नका लागि करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । नगरवासीहरूको योगदानबाट सङ्कलित करलाई पुँजी सिर्जना हुने गरी लगानी गरिने छ ।
४६. **वित्तीय व्यवस्थापन, नियन्त्रण, अनुशासन र लेखापरीक्षण** : सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी र औचित्यपूर्ण बनाइएको छ । खर्चको प्रभावकारिता वृद्धिका लागि सङ्घ, प्रदेश र नगरपालिकाको आर्थिक ऐन नियमहरूको पूर्ण पालना गर्ने संयन्त्र विकास गरिएको छ । स्थानीय सञ्चित कोष सञ्चालन र व्यवस्थापनमा एकरूपता र मितव्ययिता कायम गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली प्रयोगलाई निरन्तरता दिइएको छ । विकास निर्माण कार्यमा वित्तीय अनुशासन कायम गरिएको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षण र आन्तरिक नियन्त्रण प्रभावकारी बनाउन व्यवस्था मिलाएको छु । अन्तिम लेखिपरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुभावहरूको पालना गरी बेरुजु न्यूनीकरण र फछ्यौट तथा सम्परीक्षणलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।
४७. **तथ्याङ्क सङ्कलन र अभिलेख व्यवस्थापन** : क्षेत्रगत र खण्डीकृत तथ्याङ्कहरूको आवाधिक रूपमा सङ्कलन र अद्यावधिक गर्ने, महत्त्वपूर्ण दस्तावेजहरूको संरक्षण र अभिलेखीकरणलाई व्यवस्थित बनाउन अभिलेख तथा सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने, अभिलेखहरूको डिजिटाइजेसन गर्ने जस्ता कार्यको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. **संस्थागत समन्वय** : समृद्ध नगर निर्माणका लागि नगरपालिकाले नेपाल सरकार, बागमती प्रदेश सरकार, अन्तरपालिका भगिनी सम्बन्ध, निजी क्षेत्र, सहकारी संस्था, गैरसरकारी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्यलाई प्रमुख रणनीतिको रूपमा लिइएको छ । यसअघि भगिनी सम्बन्ध स्थापित भएका ललितपुर महानगरपालिका,

जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका र जिरी नगरपालिकासँगको सम्बन्ध प्रगाढ बनाई आपसी असल अनुभवको आदनप्रदान गर्न व्यवस्था मिलाएको छ । नगरको समृद्धि र विकासका लागि विकास साभेदारका रूपमा सरकारी कार्यालय, राष्ट्रिय निकाय, द एसिया फाउन्डेसन, तयार नेपाल लगायत अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय दातृ निकाय, सहकारी र गैरसरकारी संस्थालाई सहकार्यको लागि आमन्त्रण गरिएको छ । सङ्घ संस्था लगानीमैत्री वातावरण बनाई विकास साभेदारसँग सह-लगानी र सहकार्यलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाएको छ ।

४९. **दिगो विकास लक्ष्य** : दिगो विकास लक्ष्यहरूलाई स्थानीयकरण गर्ने सम्बन्धी नीति, कार्यक्रम तथा कार्ययोजना बनाई नेपाल सरकारले सन् २०३० सम्ममा पूरा गर्नुपर्ने दिगो विकास लक्ष्यका सूचकहरू हासिल गर्नेतर्फ यस नगरपालिकाको कार्यक्रमहरू परिलक्षित गरिएको छ ।
५०. **कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक** : नगरपालिकाको कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा तथा कार्यहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने पारिश्रमिक/सुविधा, मालसामान तथा सेवाको उपयोग, स्थिर सम्पत्तिको उपभोग खर्च र ब्याज, सेवा, शुल्क तथा बैङ्क कमिसन लगायतको कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्चहरूका लागि आवश्यक पर्ने रकम खर्च शीर्षकअनुसार विनियोजन गरिएको छ । यस क्षेत्रका कार्यहरूका लागि १० करोड ८४ लाख ६२ हजार रुपैयाँ (१२.०५ प्रतिशत) बजेट विनियोजन गरेको छ ।
५१. उल्लिखित सम्पूर्ण क्षेत्रगत एवम् उपक्षेत्रगत कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि प्रस्ताव गरिएको बजेटमध्ये चालुतर्फ कार्यक्रमहरूसमेत गरी ४८ करोड ४३ लाख ७० हजार रुपैयाँ (५३.८१ प्रतिशत), पुँजीगततर्फ ४१ करोड ७ लाख रुपैयाँ (४५.६३ प्रतिशत) र वित्त व्यवस्थातर्फ ५० लाख रुपैयाँ (०.५६ प्रतिशत) विनियोजन गरेको छ ।
५२. कुल बजेटमध्ये लक्षित समूहअनुसार अपाङ्गतर्फ ३४ लाख ८६ हजार रुपैयाँ (०.३९ प्रतिशत), आदिवासी/जनजाती/सीमान्तकृततर्फ ३४ लाख रुपैयाँ (०.३८ प्रतिशत), जेष्ठ नागरिकतर्फ ३६ लाख ९० हजार रुपैयाँ (०.४१ प्रतिशत), दलिततर्फ २९ लाख रुपैयाँ (०.३२ प्रतिशत), बालबालिकातर्फ २४ करोड ८७ लाख २८ हजार रुपैयाँ (२७.६३ प्रतिशत), महिलातर्फ ६८ लाख ७० हजार रुपैयाँ (.७६ प्रतिशत) र अन्यतर्फ ६३ करोड ९ लाख ९६ हजार रुपैयाँ (७०.११ प्रतिशत) विनियोजित भएको छ ।
५३. कुल बजेटलाई पहिलो त्रैमासिकमा १९ करोड ३९ लाख १८ हजार ७ सय रुपैयाँ (२१.५४ प्रतिशत), दोस्रो त्रैमासिकमा २१ करोड ६४ लाख ३८ हजार २ सय रुपैयाँ (२४.०५ प्रतिशत), तेस्रो त्रैमासिकमा २१ करोड ४७ लाख ८३ हजार ४ सय रुपैयाँ (२३.८६ प्रतिशत) र चौथो त्रैमासिकमा २७ करोड ४९ लाख २९ हजार ७ सय रुपैयाँ (३०.५५ प्रतिशत) खर्च हुने गरी बाँडफाँड गरेको छ । बजेटको बाँडफाँटमा चौमासिकअनुसार सन्तुलन कायम हुने व्यवस्था मिलाएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

५४. अब म आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा विनियोजन बजेटको कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालनका लागि आवश्यक स्रोतको प्रस्ताव गर्ने अनुमति चाहन्छु । नगरपालिकाले पहिचान गरेका स्रोत र आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्ताव गरिएका राजस्वका दरसमेतका आधारमा आन्तरिक स्रोतबाट ३ करोड ०३ लाख

६० हजार रुपैयाँ (३.३७ प्रतिशत) परिचालन हुने अनुमान गरेको छु । यस आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ बाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा जिम्मेवारी सार्ने मौज्जात ७ करोड १० लाख ८० हजार रुपैयाँ (७.८९ प्रतिशत) रहने अनुमान गरेको छु ।

५५. नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान १८ करोड ७० लाख रुपैयाँ (२०.७७ प्रतिशत) र सशर्त अनुदान ३७ करोड ६४ लाख रुपैया (४१.८२ प्रतिशत) गरी जम्मा ५६ करोड ३४ लाख रुपैयाँ (६२.६० प्रतिशत) आय प्राप्त हुने अनुमान पेस गरेको छु । त्यसैगरी बागमती प्रदेशबाट समानीकरण अनुदान १ करोड ८६ लाख ५५ हजार रुपैयाँ (२.०७ प्रतिशत), सशर्त अनुदान २ करोड ७६ लाख ५० हजार रुपैयाँ (३.०७ प्रतिशत) र समपुरक अनुदान २ करोड ९८ लाख ६५ हजार रुपैयाँ (३.३२ प्रतिशत) गरी जम्मा ७ करोड ६१ लाख ७० हजार रुपैयाँ (८.४६ प्रतिशत) आय प्राप्त हुने अनुमान पेस गरेको छु ।
५६. राजस्व बाँडफाँटतर्फ सङ्घीय सरकारबाट १० करोड २८ लाख ६२ हजार रुपैयाँ (११.४३ प्रतिशत) र बागमती प्रदेश सरकारबाट ५ करोड ६१ लाख ९८ हजार रुपैयाँ (६.२४ प्रतिशत) गरी जम्मा १५ करोड ९० लाख ६० हजार रुपैया (१७.६७ प्रतिशत) आयको अनुमान पेस गरेको छु ।
५७. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि कुल बजेट विनियोजन तथा खर्चका स्रोतको विवरण अनुसूचीहरूमा राखेको छु । आर्थिक वर्षको सुरुदेखि नै कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन गरी समयमै सम्पन्न हुने, स्रोतको समुचित उपयोग हुने र अपेक्षित उपलब्धिहरू हासिल हुने विश्वास लिएको छु ।
५८. अन्त्यमा, भीमेश्वर नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०८० को वार्षिक बजेट तर्जुमा कार्यमा महत्त्वपूर्ण पृष्ठपोषणको भूमिका निर्वाह गर्नुहुने यस नगरपालिकाका नगर प्रमुखज्यू, भीमेश्वर नगर कार्यपालिका र नगरसभा सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलगायत समस्त कर्मचारी परिवारप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

कमला बस्नेत
नगर उपप्रमुख

१० असार, २०७९